

En els poetes i prosadors humanistes, com l'autor del *Curial* (DAg., *AlcM*), el Comanador Stela i Verdansa, que també invocaven «les nou Muses». Resta això com a expressió de tota gran figura inspiradora: i així increpa Maragall la nostra ciutat mare: «pro mudes de pressa, i, amb gran gosadia, / la musa y la nimfa i la dama i la pia / s'arrenca el postís i la veu disfressada, / i surt la marmanera endiablada / que empaita la monja i li crema el convent» (*Oda a B.*, v. 50). No confonguem amb aquest mot el popular i dialectal *musa*, o *amusa*, 'feina entretinguda' (*AlcM*, §§ 3, 4, 5), mot independent (*V. mus*, MORRO).

DERIV.: *Musàcies*, derivat del nom científic del bananer, *Musa sapientium*, literalment 'musa o inspirador dels savis'. S'ha indicat, però la possibilitat que això no sigui més que una identificació erudita d'un nom oriental, no estrany a l'àrab: *al-muwz al-mūriyāni*, figura com a nom d'una mena de banana en l'Edrissi (Dozy, *Suppl.* II, 623), *māyza* 'bananer', 'banana' figura en els diccionaris normals.

Museu [1805, diccionari Belvitges], pres del llatí *mūsēum* 'lloc dedicat a les Muses', 'biblioteca', 'museu', i aquest, del gr. *μουσείον*: el significat modern de *museu* apareix en el baix Renaixement, per al·lusió al centre d'alta cultura creat a Alexandria per Ptolemeu I, i a les grutes obertes en vil·les gregues i adornades amb pedretes i conquilles, indrets consagrats a les muses (Migliorini, *Ann. Bull. of the Mod. Humanities R. Assoc.*, nov. 1956, p. 21). Però en un sentit no artístic, degué usar-se en baix llatí, des de molt abans, en els grans edificis reials i senyorials, per designar departaments pomposos on es dipositaven o emmagatzemaven objectes a salvaguardar.

D'aquí la formació d'un derivat *museeria (aviat contret en *museria*) que els majordoms senyorials desplaçaren especialment cap a la designació de les coses que havien de guardar amb més precaució i delicadesa, els aliments luxosos de la rebosteria senyorial; d'altra banda circulant també el primitiu *museu* (V.-ne testimoni en el Du C.) en aqueïxos cercles, el personal poc culte dels castells i residències, guiant-se per la relació entre *romeu* i *romeria*, *correu* i *correria*, *jueu* i *jueria*, va pendre el mot *museu* per nom del funcionari encarregat de la *museria*; així ho trobem en ordenaments del segon quart del S. XIV, de la casa de Pere III: «lo majordom --- que meta *museu* per la cuyna a guardar», «lo *museu* --- deu menjar en lo palau ---» (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 309, 310); Quadrado el cita en les *Leges Palatinae* de Jaume III de Mallorca; i Giner i March en l'inventari de la Reina Maria del Magnànim (c. 1440); i encara en disposicions de 1449 de l'Hospital de Bna. (*Ardits* II, 67), veg. encara DAg. i *AlcM*.

El derivat *museria* ja el 1395 a Ciutat de Mallorca «fon fornida la sala major del dit castell reyal, e ls guardarobes, rebosts, botellerias, panicerias, *muserias* ---» (Quadrado, *BSAL* II, 107); així mateix en l'inventari de la Reina Maria, i en JRoig: «En mon jovent / mullers prenguf: / yo-n repleguí / fins en set-centes... / --- / quant me fon cara / lur messió! / La ració / de *museria*, / carniceria / cert infinida, / e

sense mida / botelleria, / paniceria / inenarrable ---» (*Spill*, 7059).

Músic [fi S. XIV, Boeci de Genebreda]: pres del ll. *mūsicus*, gr. *μουσικός* 'poètic', 'músic, musical'; *música*: art de cantar; *music*: ensenyat en aquest art; Busa-N. 1507; «*músics* y cantors: músici symphoniaci» <d'una capella>, OPou (*ThPu.*, 169). *Música* [Llull], del ll. *musica*, gr. *μουσική*: «la *Art abreuçada d'atobar veritat*, qui és art per la qual puça enaxí l'enteniment a entendre, com fa la veu a cantar per la art de *música*» (*Blanq.*, *NCL* II, 158.19); «fer *musica* ab flautes: facere modos tibiis», OPou (*ThPu.*, 154).

Per la cooperació de la influència del sufix més popular *-ic, -ica*, amb la del verb *musicar*, present *musica*, s'introduí popularment una forma vulgar *músic, música*; així ho trobem en el cançoner, accentuació assegurada pel metre i les assonances: «--- els criats, que rihuen: / —Qu' és aquest cantar - aquesta *música?*», MilàF (*Romillo.*, 204, 10), i en una de les versions (B, reco. a Osona): «sí 'n són los *músics* - que sonen a missa»; «mana 'l senyor batlle: / - pleguin els *músics* y totas las ballas» (282.18); el llenguatge ciutadà i el de la gent educada ho ha eliminat temps ha; però jo recordo encara uns rimetes que les criatures cantàvem pels carrers vells de Barcelona, c. 1911: «nyigo-nyigo-nyigo, calces de paper - totes les *músiques* van pel meu carrer».

Resta encara en els Pirineus, molt ferm en el Ross.: «—Justament sé per 'qu' un clap de verderols / --- / Ca! los ocells! —diu l'ós— això són pas *músics!* / s'ouen quasi-bé pas, canten per xics i mics: / no, nos poden pas fer l'afere», Saisset (*Catal. d. R.*, 129); a Benasc: «siento els *músics* tocàn el ball», «la *músika* no les impòrte»; si bé en l'abstracte el meu interlocutor, en repetir-ho, va dir *músika*. Figuradament es diu *músic* una mena de mosquit de botzinar molt pesat: freqüent en els bassals de les fonts, i per això és molt repetit el cas de les fonts que en prenen nom: la *fón del muzik* a Lloberola de Biosca, una altra a Riner de Solsona que forma estanyol en una balma (IGC, 10×55), 1964. Com passa sovint s'ha donat a un peix el nom d'una bestiola terrestre, i s'explica sobretot perquè el *múzik*, peixet ros d'uns 8 o 9 cm. (StPol, 1925), està armat de punxes amb les quals pica, amb punyides doloroses: per això ens informen que a la Costa Brava en diuen *tavà* en uns punts, «*music*» en d'altres (Plaja, *Proa* de Palamós, jul. 1960, p. 8).

Murga, surt, per via fonètica força normal (cf. *targa* < *traga* < *trasga*; *paborde* < *preborde*, < *bosde* etc.), de *muzga* < *musga* < *MUSICA* amb evolució fonètica popular: és pròpiament una orquestra desafinada (DAg.), també cast. colloquial [c. 1880]: Coromines en un article de crítica musical de nov. 1899 (O. C. Cast.) es riu de les *murgas* i *murguistas* madrilenys que corren pels carrers amb musiquetes «canallescas» i «solitaries» comparant-los amb les «numerosas y bien organizadas *murgas* de Barcelona»; veg. DECH IV, 194b43-53 i n. 2.

Mosaic [Busa-N. 1507]: «*musaica*: obra antiga: